

LES LLETRES

L'Apocalipsi de Sant Joan

(Vol. XV de la F. B. C.)

Una crisi d'ideals ens donava, de retop, els grans profetes de l'Antiga Llei, Isaïas, Daniel, Ezequiel... Una altra crisi ha donat lloc a la darrera profecia canònica, continguda en l'Apocalipsi. Així nascudes per capgirar un ambient, tant les obres antigues com aquesta de la Nova Llei enclouen l'emoció de tota lluita de la Divinitat amb les forces jussanes. Una circumstància, però, dona major interès a l'Apocalipsi: els antics tenien com a finalitat preparar el camí del Messias:

tota vall sigui curullada,
tot munt i tot pujol s'abai-
[xin.

Al capdavant els enviats de Déu exigien una lluita de l'home amb les seves tendències; del poble en general amb la inclinació, a moments irresistible, de fondre's amb els pobles de la vora. Ara el pla de la lluita creix en proporció dels litigants. Vingut el regne messiànic, de caràcter eminentment espiritual, s'enfronten dues potències que Sant Joan anomena, respectivament, regne de la llum i regne de les tenebres, o de la Veritat i de la Mentida, capitanejats un per l'Anyell i l'altre pel Drac. L'home no resta indiferent ni pot estar-hi; enrolat necessàriament en aquesta lluita, segons el partit que segueixi és marcat amb el «segell de la Bèstia» o amb el de l'Anyell.

Es, diríem, una grandiosa epopeia de la humanitat que dura mentre no es destrui d'una manera definitiva el regne de l'un i de l'altre.

Quan el Vident de Patmos escrivia les Revelacions o Apocalipsi, aquest problema era intensament viscut i és possible que hi hagués

desorientacions i defallències. La vida incipient de l'Església era assaltada per tota mena de trifulgues externes i internes; els pastors que deixaven els ramats, els lladres que assaltaven les tanques de la clada, els llops que promovien pànic equivalen en llenguatge de Sant Joan als apòstates, heretges i enemics externs. Calia, doncs, qui alçés la veu per encaminar les coses. I d'un ambient dens sortí aquest llibre de clar-obscurs intensos que assenyalava una fita lluminosa a l'altra riba d'un mar tempestuós i de paranys. La victòria del Crist i, amb Ell, la dels «cent quaranta-quatre mil anomenats», nombre simbòlic — és el tema

causa que arribin certs oïgis de l'Orient i d'Egipte, on neixen els colossos i tota llei de fantasies.

A part d'això predomina en totes les visions el joc de les forces de la natura que més contribueixen a causar sentiments de grandiositat i de terror. Una veu que faci estremir l'ambient, un clamoreig, són «remor de moltes aigües»; l'obrir un segell del llibre misteriós provoca un terratrèmol i la caigu-

«La lluita dels àngels», de la sèrie de «L'Apocalipsi»
d'Albert Dürer

da dels estels «talment — diu — com la figura llança les figues verdes, batuda de forta ventada». I el cel — diu, encara, amb una gosadia que pot permetre's als orientals — es replega «com llibre que s'enrotlla».

Es notable per la mescla d'elements naturals amb els monstruosos la visió central de l'Apocalipsi. Una dona, ella no allegoritzada, apar vestida de sol, amb la llum sota els peus i dotze estels per corona; gràvida, crida dels dolors del part, patint per infantar. I en la mateixa visió en què està dramatitzat el nus de l'Apocalipsi, «un drac vermell, gros, amb set caps i deu corns... arrossegant amb la cua un terç dels astres

VARIETATS

«Nosotros»

De Buenos Aires, on es publica, hem rebut el primer número de la segona època de la revista *Nosotros*, que, fundada en 1907, desapareixia en 1934, després d'haver publicat tres-cents números.

A més de diversos assaigs literaris i les cròniques habituals en les revistes, aquest primer número de *Nosotros* publica una interessant enquesta sobre *Amèrica i el destí de la civilització occidental*. (Ja en 1915, *Nosotros* de la primera època havia fet una enquesta semblant relacionada amb la guerra gran.) Les dues preguntes de l'enquesta són:

1) Davant la probabilitat d'una nova guerra continental en el Vell Món, posseeix Amèrica recursos propis materials i prou forces espirituals per a salvar la seva civilització i cultura i desenrotllar-les en el futur?

2) Si la nova guerra tingués per a la civilització universal les calamitoses conseqüències temudes, quina serà la sort de l'Argentina?, què haurà de fer per a no sotsobrar en el naufragi?, com es bastarà a ella mateixa si calgués per un temps més o menys llarg?

Un dels catalans més meritoris que tenim, Joan Torrendell, té al seu càrrec les seccions de lletres castellanies i de lletres catalanes. En aquesta darrera, a més d'unes notes informatives, parla dels darrers llibres de Josep Carner i Joan Estelrich.

L'adreça de *Nosotros*, revista de la qual ens sembla que haurem de parlar altres vegades amb més extensió que la d'aquesta mera notícia, és: Bartolomé Mitre, 811.

Un judici sobre Mallarmé

Stéphane Mallarmé era, com no és cap secret, professor d'anglès al Lycée Fontanes, amb una paga anual de 3.800 francs.

En 31 de maig de 1876 — Mallarmé ja havia publicat la traducció del *Corb* de Poe i *L'Après-midi d'un Faune* —, el seu proveïdor donava d'ell aquest informe:

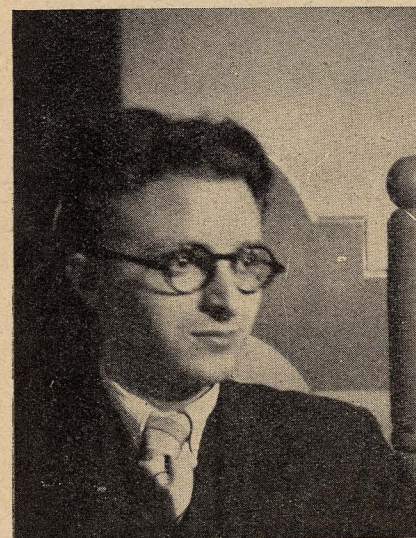
«En l'opinió de l'inspector general, sembla que Mallarmé no està gaire fort en llengua anglesa i que, malgrat l'avertiment benivolent que se li donà l'any passat, no s'ha ocupat seriosament d'adquirir el que li falta per a estar a l'altura de les seves funcions. Crec que aquest professor s'ocupa d'altra cosa que del seu ensenyament i dels seus alumnes i que busca la notorietat i sens dubte un cert profit en publicacions que no tenen cap relació amb la naturalesa de les seves funcions al Lycée Fontanes (produccions insensates, en prosa, en vers). Les persones que llegeixen aquestes estranyes elucubracions del cervell de M. Mallarmé es deuen estranyar que ocupi una càtedra al Lycée Fontanes.

»En resum, M. Mallarmé és un home ben educat, d'un excellent capteniment, però un professor mediocre i potser insuficient.»

Aquest curiós document figura a l'Exposició del Simbolisme oberta no fa gaire a la Biblioteca Nacional de París.

Pere Caldés, novell contista

D'un to mig faceciós, mig sorneguer, un conegut cronista barceloní aficionat a la sàtira privada ens deia no fa gaire davant Rafael Tasis i Marca: «Mira-te'l bé: té de llegir tot el que es publica en català i, de més a més, trobar-hi qualitats i defectes. Déu meu!...» Evidentment, el plany era intencionadament exagerat; però exageració no vol pas dir manca de fonament. Tothom que tingui la curiositat de seguir amb una certa assiduïtat el fil de les nostres novetats literàries i sàpiga per experiència el percentatge excessiu de llibres que ha de cloure definitivament abans de poder

Pere Caldés

arribar a la pàgina dotze o quinze, haurà hagut de plànyer sovint el pobre crític obligat a fer-ne una recensió, si no insincera com la del típic comentarista que decanta sistemàticament el broc gros de l'elogi i que Fernández Flórez ha comparat a una rifa de «sempre toca», amb la benevolença que a cada punt ens imposen a tots plegats simples motius d'amor propi col·lectiu. Que ens perdonin, doncs, els crítics literaris catalans sí, per una vegada que ens permetem de fer una fugissera incursió per dintre el seu clos, ha estat escollint egoïstament una de les rares ocasions en què ells poden endolcir regustos sovint ingrats mastegant un autèntic i suculent eureka.

Si un mes enrera algú ens hagués assegurat que hauríem d'estimar de veres i espontàniament la primera producció d'un jove escriptor de vint-i-quatre anys, el nom del qual ens era absolutament desconegut abans de trobar-lo per atzar imprès en la coberta d'un dels darrers *Quaderns Literaris*, ens hauria costat de creure'l. Però l'imprevisible és la sal del món; i així ara ens tenim declarant tot d'un cop haver llegit *El primer arlequí*, recull de contes de Pere Caldés, gairebé amb la mateixa engrescada sorpresa de La Fontaine en descobrir el

fecte que vós mateix aviat filaríeu alguna cosa de la mateixa corda cada vespre que us vingüés de gust. Però no us deixéssiu pas enganyar pel miratge d'aquella meravellosa facilitat aparent la dificultat de la qual ha esdevingut proverbial.

Estudiant alguns noms preeminents de la moderna literatura anglesa, André Maurois els ha destriat sota les etiquetes de «màgics» i «lògics». En una esfera alhora més gran i més simple, el mateix etiquetatge sumari podria servir-nos per a distingir les literatures llatines, refugiant-les sota el signe de la lògica, de la màgia que cobriria les lletres nòrdiques i saxones. Enamorada per temperament de la lògica i de la claredat, la raça de Descartes, rica en imaginació, que és invenció creadora, no ho sol ésser gaire en fantasia pròpiament dita. Per bé que en les seves obres al món del sobrenatural i, sobretot, el de la *féerie* no hi són pas gens estranys, gairebé mai no queden sense anar més o menys diferenciats del món de les coses que toquen directament de peus a terra. Per aquesta causa, en un terreny profusament explotat per totes bandes com és el de la literatura francesa, alguns anys enrera pogué ocasionar una gran sorpresa inesperada l'aparició de *Le Grand Meaulnes*; novella on, ajustant-se a la pauta d'illustres models britànics, un rar fantasiós autor llatí feia anar de bracet, situant-los en el mateix pla, el real i el quimèric, la màgia i la física, amb la mateixa naturalitat que tothora es freguen la gent i els objectes que topem cada dia. Naturalment, tot seguit aparegueren els fracassos dels seguidors, dels *pasticheurs*, entestats a seguir Alain-Fournier com aquell qui copia una recepta. (Aquesta atracció de Fournier fins actua sobre un cert sector de la joventut anglesa, la qual així descobria una pilota eixida precisament de casa seva en veure-la rebote casualment contra la paret d'enfront.) De fet, però, el singular fenomen només ha trobat equivalència entre aquells de la nostra sang que, atzarosament afavorits per la possessió d'un patrimoni fantasiós més o menys ric, han sabut explotar-lo a través de les característiques d'un acusat temperament personal; de Massimo Bontempelli a Marcel Aymé.

I bé; a més d'un afinadíssim sentit de la ironia, a part d'una apreciable fertilitat imaginativa, Pere Caldés demostra posseir una bella dosi de fantasia, aquest do tan avar en les nostres latituds. I de la sana, cal precisar-ho; car, en tot ordre de coses, la fantasia és una perillosa arma de dos talls. Segons les mans que se'n serveixen, pot irradiar tota la força del seu prestigi estricte o bé pot adquirir exactament el mateix significat que li dona el botiguer que us fa el panegíric d'una corbata de gust exagerat i dubtós.

A Catalunya, com a tot arreu — i potser una mica més que a tot arreu —, s'ha abusat, certament, del funest esport de descobrir precocitats genials que en quatre dies es desinflen com el propi part de les muntanyes. Per això, afortunadament, sembla com si ara hi hagués un xic més de cir-

d'una manera definitiva el regne de l'un i de l'altre.

Quan el Vident de Patmos escrivia les Revelacions o Apocalipsi, aquest problema era intensament viscut i és possible que hi hagués desorientacions i defallències. La vida incipient de l'Església era assaltada per tota mena de triflugs externes i internes; els pastors que deixaven els ramats, els lladres que assaltaven les tanques de la cleda, els llops que promovien pànic equivalen en llenguatge de Sant Joan als apòstates, hereges i enemics externs. Calia, doncs, qui alçés la veu per encaminar les coses. I d'un ambient dens sortí aquest llibre de clar-obscurs intensos que assenyala una fita lluminosa a l'altra riba d'un mar tempestuós i de paranys. La victòria del Crist i, amb Ell, la dels «cent quaranta-quatre mil segellats» — nombre simbòlic — és el tema del llibre.

El simbolisme, la profunditat del tema i el caràcter profètic, si bé converteixen aquests plans en una lectura plaent, no deixen de plantejar molts i seriosos problemes que han preocupat fins avui. Ni més ni menys que el llibret que engolí el Vident, l'Apocalipsi produeix en el lector dues sensacions contràries.

Un problema que de moment ens interessa seria el problema literari: com es conjumina l'estil més aviat pobre del quart Evangeli i de les dues epístoles de Sant Joan amb el luxe d'allegories i lluminositats de l'Apocalipsi? En altres termes: suposada la Revelació, d'on hauria tret les imatges per a plasmar-la d'una faísó més entenedora? El P. E. B. Allo hi veu interferència de cultura. D'una banda la tradició històrica i religiosa dels jueus, fa actuals les profecies imatjades dels profetes, de les quals es serveixen en mantos ocasions, d'altra, els corrents culturals provocats de temps per l'hellenisme i ara per l'Imperi Romà, són

—Ah, no; no et posaràs les ulleres fins que siguem a l'hotel!

(The Humorist, Londres)

«La lluita dels àngels», de la sèrie de «L'Apocalipsi»
d'Albert Dürer

da dels estels «talment — diu — com la figura llança les figures verdes, batuda de forta ventada». I el cel — diu, encara, amb una gosadia que pot permetre's als orientals — es replega «com llibre que s'enrotlla».

És notable per la mescla d'elements naturals amb els monstruosos la visió central de l'Apocalipsi. Una dona, ella no allegoritzada, apar vestida de sol, amb la lluna sota els peus i dotze estels per corona; gràvida, crida dels dolors del part, patint per infantar. I en la mateixa visió en què està dramatitzat el nus de l'Apocalipsi, «un drac vermell, gros, amb set caps i deu corns... arrossegat amb la cua un terç dels astres del cel» sotja el moment que hagi nascut l'infant per engolir-lo.

Quan intervé una figura humana o antropomorfa l'hagiògraf n'augmenta les proporcions i l'envolta, encara, de fenòmens naturals: un àngel, per exemple, davalla embolcallat d'un núvol, amb l'arc iris entorn del cap. Té la cara semblant al sol, les cames com columnes de foc i una veu com el rugit del lleó.

Per aquesta mena d'elements dels quals no hem indicat, tal vegada, les millors realitzacions, la lectura de l'Apocalipsi suggereix lluites titàniques, paisatges dantescos — aquells llacs de foc i de sofre que recorden la Divina Comèdia — i àdhuc certs passatges de llibres com el Ramaiana o la Ilíada.

La traducció sobre el grec és deguda al P. Josep Trepà i Trepà, franciscà, que amb el concurs del P. Nolasco d'El Molar, caputxí, ha aconseguit una traducció folgada. El mateix volum conté les Lletres anomenades Catòliques corresponents una a Sant Jaume, amenitzada amb metàfores que s'han fet proverbials; dues de Sant Pere, l'apòstol impetuós que amb tanta d'energia respon als enemics del Crist; dues a Sant Joan, en què se'n revela no amb les característiques de la seva profecia apocalíptica, sinó predicant la caritat, com si sentís encara els batecs del diví Mestre. Per fi, la lletra de Sant Judas, fill de Clopas, fustigadora de doctors intrusos, «arbres desarrelats — diu — i estels errants, als quals eternament és reservada la foscor de la tenebra». La versió correspon al Dr. Ramon Roca-Puig sota la revisió del Dr. C. Cardó. El lector ja coneix llurs mèrits de traductor; parlar-ne, doncs, semblaria inútil.

E. VANDELLOS

llengua anglesa que, malgrat l'advertiment benivolent que se li donà l'any passat, no s'ha ocupat seriosament d'adquirir el que li falta per a estar a l'altura de les seves funcions. Crec que aquest professor s'ocupa d'altra cosa que del seu ensenyament i dels seus alumnes i que busca la notorietat i sens dubte un cert profit en publicacions que no tenen cap relació amb la naturalesa de les seves funcions al Lycée Fontanes (produccions insensates, en prosa, en vers). Les persones que llegeixen aquestes estranyes elucubracions del cerven de M. Mallarmé es deuen estranyar que ocupi una càtedra al Lycée Fontanes.

»En resum, M. Mallarmé és un home ben educat, d'un excellent capteniment, però un professor mediocre i potser insuficient.»

Aquest curiós document figura a l'Exposició del Simbolisme oberta no fa gaire a la Biblioteca Nacional de París.

Duhamel, acadèmic

Georges Duhamel ha ingressat a l'Acadèmia Francesa. Com de ritual, en el seu discurs d'ingrés ha fet l'elogi del seu predecessor, l'historiador Georges Lenotre. Com li fos aplaudida llargament una de les seves frases, Duhamel suspengué un moment la lectura i digué:

—No m'interrompeu massa, us ho demano: tinc moltes coses a dir i només dispo de d'una hora.

I després, havent per equivocació girat dos fulls:

—Crec que m'he saltat una pàgina. Deixeu-me tornar enrera: es tracta d'un passatge que m'interessa.

Un immortal rondinava:

—Però això no s'ha fet mai a l'Acadèmia!

El públic, no obstant, acceptà de gust aquestes petites infraccions del protocol, car Duhamel — força barcelonins ho saben — és un conferenciant habilitatíssim, que sap com ningú nuar amb el públic una cordialitat natural i familiar.

Duhamel presentà el seu predecessor en el càrrec acadèmic:

«Es anomena de vegades Georges Lenotre, però es diu Théodore Gosselin. Li posem un accent circumflex, però no en porta. Alguns el fan néixer en 1857, quan la veritable data és 1855. Reconeixeu, senyors, per aquestes incerteses, reconeixeu que ens acostem a la història.»

Tota la sala, historiadors compresos, rigué de bon grat. Només quan Duhamel desenrotllà la seva tesi favorita de la superioritat de la novel·la sobre la història, alguns professionals d'aquesta es neguitejaren una mica.

—Fa dues hores que us he dit que escombréssiu i encara no heu començat!

—Esperava que caigués aquesta fulla.

(Marianne, París)

a cada punt ens imposen a tots plegats simples motius d'amor propi col·lectiu. Que ens perdonin, doncs, els crítics literaris catalans si, per una vegada que ens permetem de fer una fugissera incursió per dintre el seu clos, ha estat escollint egoístament una de les rares ocasions en què ells poden endolcir regustos sovint ingrats mastegant un autèntic i suculent eureka.

Si un mes enrera algú ens hagués assegurat que hauríem d'estimar de veres i espontàniament la primera producció d'un jove escriptor de vint-i-quatre anys, el nom del qual ens era absolutament desconegut abans de trobar-lo per atzar imprès en la coberta d'un dels darrers *Quaderns Literaris*, ens hauria costat de creure'l. Però l'imprevisible és la sal del món; i així ara ens teniu declarant tot d'un cop haver llegit *El primer arlequí*, recull de contes de Pere Caldés, gairebé amb la mateixa engrescada sorpresa de La Fontaine en descobrir el profeta Baruc.

S'ha discutit molt si són les mentalitats excel·lents les que creen els ambients privilegiats o bé, al contrari, són precisament aquests ambients els que coven l'eclosió d'aquelles mentalitats; de si és cert que la intel·ligència, d'una manera cega i fortuïta, bufa ben bé on millor li sembla o bé, com ha estat dit dels governs, cada poble té els poetes, els músics, els pintors o els filòsofs que es mereix.

Possiblement tenen raó els que tallen la pera pel mig i consideren el problema com la reacció de dos factors interdependents. Però, equivocats o no, nosaltres ens hem sentit sempre atrets per la creença que les floracions espirituals extraordinàries només poden prosperar en determinats climes culturals, socials i econòmics. Reduint-nos ara al camp de la prosa catalana actual, hauréu de confessar que aquestes condicions climatològiques li són ben propícies. Conseqüentment, l'alludit camp sol trobar-se tapissat de fullaraca i de mediocritat més aviat no gens daurada. Els escassos bons fruits que n'emergeixen són fills de les excepcions que comporta tota regla general.

Elimineu la suggestió de tastar un producte primerenc, ignoreu els anys de l'autor, prescindiu de la modesta presentació d'una edició popular que, d'altra banda, reclama a grans crits l'auxili d'un bon corrector de proves i llegiu, si us plau, *El primer arlequí* i els set contes que el segueixen.

I us trobareu que allí on tants d'hommes fets broden pedanteries infantils, sondegen garbuixos psicològics de cartó, descabellen fets diversos insubstancials, descobren mediterrànies i, en fi, per una manca de preparació i de facultats segurament desproporcionada a llur bona voluntat, naufraguen en els característics trencacolls de les provatures d'adolescent, un minyó de la primera volada excel·leix a nedar i guardar la roba amb una traça i una discreció exemplars a través de contalles plenes de suc i bruc.

«Un autor bregat i curtí, a través d'anècdotes com les que ens presenta Pere Caldés, hauria creat personatges d'un grotesc punyent, hauria fet sang» ens diu Janés i Olivé en el prefaci de presentació. L'amic Janés ens permetrà de replicar que, en el cas de realitzar-se la seva hipòtesi, hi hauria moltes probabilitats que l'autor curtí i bregat en lloc de fer sang fes un pa com unes hosties. Precisament, un dels millors encisos del novell contista és la desimbolta simplicitat, lliure de preocupacions retòriques i d'encarcaments pseudo-transcendents, amb què us fa resseguir el món exuberant de les seves historietes fantàsiques, com *L'imprevist a la casa n.º 10*, *Pista fantasmal*, i, particularment, el deliciós *Conte infantil*, o amb què us explana una anècdota banal, com *L'epidèmia de la son a la Toscana*, transfigurada tot seguit en matèria valuosa per la gràcia artística de la narració. De primera impressió, us fa l'e-

acusat temperament personal; de Massimo Bontempelli a Marcel Aymé.

I bé; a més d'un afinadíssim sentit de la ironia, a part d'una apreciable fertilitat imaginativa, Pere Caldés demostra posseir una bella dosi de fantasia, aquest do tan avar en les nostres latituds. I de la sana, cal precisar-ho; car, en tot ordre de coses, la fantasia és una perillosa arma de dos talls. Segons les mans que se'n serveixen, pot irradiar tota la força del seu prestigi estricte o bé pot adquirir exactament el mateix significat que li dona el botiguer que us fa el panegíric d'una corbata de gust exagerat i dubtós.

A Catalunya, com a tot arreu — i potser una mica més que a tot arreu —, s'ha abusat, certament, del funest esport de descobrir precocitats genials que en quatre dies es desinflaven com el propi part de les muntanyes. Per això, afortunadament, sembla com si ara hi hagués un xic més de circumspècció entre els aficionats a aquesta mena d'exercicis imprudents. Per la nostra banda, ens guardarem molt i prou d'hipotecar l'esdevenidor literari de Caldés. Això, en tot cas, és del seu compte. Constatem la seva imaginació, la seva fantasia. Observem que posseeix intel·ligència i bon gust — qualitats no pas sempre reunides en una mateixa persona. Endevinem que, no solament ha llegit força — cosa a l'abast de tot hom — sinó que a més a més, sap llegir, que és el que compta. I, en una edat jove, níssima, el trobem ja intuït la difícil lliçó que, a través dels anys, ens va ensenyant poc a poc com els greus mots de «realitat» i de «veritat», sota llur aparent contundència, no són sinó abstraccions terriblement proteïques, d'una diversitat aclaparant en funció del temps, de l'espai i de l'individu. Vetaquí, doncs, aplegat tot un magnífic i valuós instrumental amb el qual poden fer-se coses positivament importants, discretes, simplement potables i fins raves com una casa. Tot depèn de l'ús que se'n faci. L'únic que Caldés ja no pot perdre és el fet d'haver publicat un primer recull de contes realment bo; no solament d'una qualitat força per sobre de la mitjana literària catalana actual, sinó apte per a fer un paper ben decorós traduït com cal a qualsevol idioma europeu de gran abast.

Es clar, en *El primer arlequí* no és pas tot perfecte. El domini del llenguatge hi és, però podria fer-se més extens i, sobretot, millorar-se en la forma, en la «manera» de servir-se'n. Deliberadament, no insistirem sobre imperfeccions de tècnica corregibles a través de l'experiència. «Descoratgeu els joves», aconsellà en més d'una ocasió el pintor Degas. Aquest prudent criteri era inspirat pel desig de combatre les infatuacions, les impaciències golafres, i l'abandó sobre el jac de les facilitats fallacioses que tants d'estralls irreparables solen ocasionar entre les joventuts que recorren l'etapa mirabolant que va dels vint als trenta anys de la vida humana. El geni és una paciència tan llarga! I, sovint, no ho és pas menys la que cal per a obtenir els mitjans de fer, simplement, quelcom d'honest i d'estimable... Però jo he volgut animar Pere Caldés. Perquè, tanmateix, hi ha ocasions en què aquell descoratjament preventiu es fa innecessari. L'acció de circumstàncies específiques prou que s'encarrega automàticament de provocar-lo. Cal, per exemple, que l'entusiasme inicial d'una vocació d'escriptor sigui ben sòlida per a no deixatar-se a poc a poc, a mesura que va topant amb les fites limitades, les valoracions confuses, el migrat coixí de lectors deserts, els tiratges editorials minúsculs i els guanys materials pràcticament nuls que, en la vida literària d'un país meridional, menut i de fesomia nacional en el ple de la primera etapa reconstructiva, són fenòmens tan naturals com l'herba dels prats i les codines de les rieres.

ALBERT JUNYENT

Acaba de publicar-se la

Guia Michelin de España i Portugal

1936

Preu: 15 pessetes

En venda a:

LLIBRERIA CATALONIA

Ronda de Sant Pere, 3

Telèfon número 24647